Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2026/718

2026 3 23

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) 2026/718

2026 m. kovo 20 d.

kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1735 taikymo taisyklės, susijusios su minimaliaisiais aplinkos tvarumo reikalavimais, taikomais su tam tikromis nulinio balanso technologijomis susijusioms viešųjų pirkimų procedūroms

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1735 dėl priemonių sistemos Europos nulinio balanso technologijų gamybos ekosistemai stiprinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1724 ([1]), ypač į jo 25 straipsnio 5 dalį,

kadangi:

(1) Reglamentu (ES) 2024/1735 nustatomos priemonės, kuriomis siekiama didinti Sąjungos nulinio balanso technologijų ir jų pagrindinių komponentų gamybos pajėgumus, įskaitant aplinkos atžvilgiu tvarių ir atsparių nulinio balanso technologijų paklausos skatinimą vykdant viešuosius pirkimus;

(2) Reglamentu (ES) 2024/1735 reikalaujama, kad Komisija nustatytų minimaliuosius privalomus aplinkos tvarumo reikalavimus, taikomus viešųjų pirkimų procedūroms, kurioms taikomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/23/ES ([2]), 2014/24/ES ([3]) arba 2014/25/ES ([4]), kai sutarčių dalykas yra Reglamento (ES) 2024/1735 4 straipsnio 1 dalies a–k punktuose išvardytos nulinio balanso technologijos, ir darbų sutartims bei darbų koncesijoms, įskaitant tas nulinio balanso technologijas;

(3) Reglamentu (ES) 2024/1735 reikalaujama, kad Komisija šiuos minimaliuosius privalomus reikalavimus nustatytų įgyvendinimo aktu, kuris turi būti priimtas ne vėliau kaip 2025 m. kovo 30 d. Dėl Reglamento (ES) 2024/1735 viešųjų pirkimų nuostatų taikymo srities, susijusios tiek su nulinio balanso technologijomis, tiek su galimais minimaliaisiais aplinkos tvarumo reikalavimais, į kuriuos reikia atsižvelgti, reikėjo atlikti išsamų aprašą ir analizę, todėl termino nebuvo galima laikytis;

(4) šis reglamentas turėtų apimti minimaliuosius aplinkos tvarumo reikalavimus, susijusius su tam tikromis nulinio balanso technologijomis, t. y. sausumos vėjo ir jūros vėjo technologijomis, atsižvelgiant į tai, kad pagal Reglamento (ES) 2024/1735 25 straipsnį nustatytos taisyklės turėtų būti taikomos nulinio balanso technologijų viešiesiems pirkimams, išskyrus atvejus, kai tokie viešieji pirkimai naudojami projektams, dėl kurių sutartys sudaromos atsinaujinančiųjų išteklių energijos aukcionuose pagal Reglamento (ES) 2024/1735 26 straipsnį, vykdyti;

(5) siekiant paprastumo ir paprasto įgyvendinimo, tie minimalieji reikalavimai turėtų būti grindžiami Sąjungos arba Sąjungos pripažintomis metodikomis ir matavimo metodais, kurie taikomi nulinio balanso technologijoms ir apima atitinkamus aplinkos aspektus. Šiuo metu daugelio nulinio balanso technologijų atveju tokios metodikos ir matavimo metodų nėra. Rengiamos kelios metodikos, kurias šiomis aplinkybėmis būtų galima taikyti vėlesniu etapu. Tai riboja nulinio balanso technologijų, dėl kurių šiame reglamente turėtų būti nustatyti minimalieji aplinkos tvarumo reikalavimai, taikymo sritį;

([1]) OL L, 2024/1735, 2024 6 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj.
([2]) 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/23/ES dėl koncesijos sutarčių suteikimo (OL L 94, 2014 3 28, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj).
([3]) 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB, (OL L 94, 2014 3 28, p. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).
([4]) 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB, (OL L 94, 2014 3 28, p. 243, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj).

(6) be to, kadangi aplinkos tvarumo reikalavimai, taikomi šilumos siurblių viešiesiems pirkimams, jau yra nustatyti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2023/1791 ([5]) 7 straipsnio 1 dalyje, Komisijos deleguotajame reglamente (ES) Nr. 811/2013 ([6]) ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/1369 ([7]) 7 straipsnio 2 dalyje, šis reglamentas neturėtų būti taikomas šilumos siurbliams;

(7) panašiai pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/1542 ([8]) 85 straipsnio 3 dalį bus nustatyti su aplinkos tvarumu susiję sutarčių sudarymo kriterijai, taikomi vykdant baterijų ar gaminių, kurių sudėtyje yra baterijų, viešuosius pirkimus. Todėl šis reglamentas neturėtų būti taikomas baterijoms;

(8) kalbant apie fotovoltinius produktus, rengiamos galimos įgyvendinimo priemonės pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/125/ES ([9]) ir Reglamentą (ES) 2017/1369, o tai reikštų privalomas viešųjų pirkimų nuostatas, panašias į taikomas šilumos siurbliams;

(9) nors oficialiai tik nedaug vėjo technologijų diegiama vykdant viešuosius pirkimus, kai kuriose rinkose perkantieji subjektai vėjo jėgainės pirks per viešuosius pirkimus. Taip yra tuo atveju, kai joms taikoma Direktyva 2014/25/ES ir kai rinka nėra tiesiogiai veikiama konkurencijos, todėl Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnyje nustatyta išimtis netaikoma;

(10) nors 80–95 proc. visos vėjo jėgainės masės galima perdirbti, nes ją daugiausia sudaro plienas ir geležis, kai kurie komponentai kelia sunkumų. Tai pasakytina apie mentes, kurios sudaro apie 15 proc. vėjo jėgainės masės. Paprastai jas sudaro kompleksinės sudėtinės medžiagos – armuotų pluoštų ir polimerinės matricos derinys. Taigi mentės yra vėjo jėgainės sudedamoji dalis, dėl kurios kyla daugiausia sunkumų siekiant padidinti perdirbamumą ([10]). Apskaičiuota, kad iki 2040 m. sudėtinės atliekos iš nebeeksploatuojamų vėjo jėgainių menčių pasieks apie 400 000 tonų ([11]);

(11) tuo pat metu bendrovės ir mokslinių tyrimų institucijos kuria perdirbimo metodus ir nagrinėja medžiagų sudėtį ir turbinų eksploatavimo nutraukimo procesus, kad padidintų vėjo jėgainių menčių perdirbamumą, t. y. perdirbimo potencialą gamybos metu. Siekiant remti visišką vėjo jėgainių žiediškumą, tikslinga įtraukti minimalųjį reikalavimą dėl menčių perdirbamumo. Toks minimalusis reikalavimas paskatins perdirbamų menčių paklausą ir mokslinius tyrimus bei plėtrą toje srityje. Atsižvelgiant į dabartinį technologinės plėtros etapą, tikslinga nustatyti ambicingą, tačiau realistišką 70 proc. minimalųjį reikalavimą;

(12) Europos standarte EN 45555:2019 nustatyti su energija susijusių gaminių perdirbamumo metodai, todėl jis turėtų būti taikomas vertinant vėjo jėgainių menčių perdirbamumą;

([5]) 2023 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/1791 dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2023/955 (OL L 231, 2023 9 20, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj).

([6]) 2013 m. vasario 18 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 811/2013, kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/30/ES nuostatos dėl patalpų šildytuvų, kombinuotųjų šildytuvų, patalpų šildytuvo, temperatūros reguliatoriaus ir saulės energijos įrenginio komplektų, taip pat kombinuotojo šildytuvo, temperatūros reguliatoriaus ir saulės energijos įrenginio komplektų energijos vartojimo efektyvumo ženklinimo (OL L 239, 2013 9 6, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2013/811/oj).

([7]) 2017 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1369, kuriuo nustatoma energijos vartojimo efektyvumo ženklinimo sistema ir panaikinama Direktyva 2010/30/ES (OL L 198, 2017 7 28, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1369/oj).

([8]) 2023 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/1542 dėl baterijų ir baterijų atliekų, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2008/98/EB bei Reglamentas (ES) 2019/1020 ir panaikinama Direktyva 2006/66/EB, (OL L 191, 2023 7 28, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1542/oj).

([9]) 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/125/EB, nustatanti ekologinio projektavimo reikalavimų su energija susijusiems gaminiams nustatymo sistemą, (OL L 285, 2009 10 31, p. 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/125/oj).

([10]) Europos Komisija, politikai formuoti skirtos mokslinės informacijos dokumentas „Wind energy circularity challenges“, pateiktas https://setis.ec.europa.eu/document/download/6dfe5811-a603-42da-8298-2cc636ae1579_en?filename=JRC131723_wind_energy_circularity_challenges_v7.pdf&prefLang=pt, 2025 m. liepos 1 d. versija.

([11]) Interneto puslapis „WindEurope“: Accelerating Wind Turbine Blade Circularity“, pateiktas https://windeurope.org/wp-content/uploads/files/about-wind/reports/WindEurope-Accelerating-wind-turbine-blade-circularity.pdf, 2025 m. liepos 1 d. versija.

(13) kadangi standartui EN 45555:2019 reikalingos pažangiausios technologijos, atitinkamais pakeitimais, susijusiais su reikiamu technologinės parengties lygiu, bus remiamas naujų ir novatoriškų menčių perdirbimo technologijų kūrimas. Technologinės parengties lygių apibrėžtis pateikta Komisijos sprendime C(2014) 4995 ([12]). Pagal šią apibrėžtį šeštas technologinės parengties lygis, reiškiantis, kad technologija buvo išbandyta atitinkamoje aplinkoje, gali būti laikomas tinkamu novatoriškoms menčių perdirbimo technologijoms remti;

(14) nors standartu EN 45555:2019 reikalaujama, kad menčių perdirbimo technologijos šiuo metu būtų ekonomiškai perspektyvios, geografinėse vietovėse, kuriose atsiranda menčių perdirbimo pramonė, gali prireikti lankstumo. Todėl perkančiosios organizacijos gali pritaikyti šį reikalavimą, pavyzdžiui, priimdamos technologijas, kurios, kaip numatoma, taps ekonomiškai perspektyvios atitinkamoje geografinėje vietovėje per visą vėjo jėgainių eksploatavimo laikotarpį;

(15) skirtingi menčių perdirbimo būdai, pvz., cheminis atskyrimas, šiluminis atskyrimas arba mechaninis smulkinimas, gali labai skirtis pagal medžiagų išsaugojimo laipsnį. Todėl, apskaičiuodami perdirbimo lygį, perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai gali reikalauti įvertinti medžiagų išsaugojimo kokybę perdirbimo procese;

(16) kadangi taikant šį reglamentą reikės, kad perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai įgyvendintų reikšmingus savo procedūrų pakeitimus, tam, kad perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai turėtų laiko tuos pakeitimus įgyvendinti, šio reglamento taikymas turėtų būti atidėtas. Šiame reglamente nustatyti minimalieji aplinkos tvarumo reikalavimai taikomi viešųjų pirkimų procedūroms, kurioms taikoma Reglamento (ES) 2024/1735 25 straipsnio 1 dalis ir kurios pradėtos 2026 m. birželio 30 d. arba vėliau;

(17) šiame reglamente numatytos priemonės atitinka Viešųjų pirkimų komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatomi minimalieji aplinkos tvarumo reikalavimai, nurodyti Reglamento (ES) 2024/1735 25 straipsnio 1 dalyje.

2 straipsnis

Sausumos vėjo ir jūros vėjo energijos technologijos

1. Sausumos vėjo ir jūros vėjo technologijų vėjo jėgainių menčių perdirbimo lygis yra bent 70 proc. Perdirbimo lygis apskaičiuojamas kaip santykinis perdirbamos medžiagos svoris. Vėjo jėgainių menčių perdirbimo lygis įrodomas ne vėliau kaip įvykdžius sutartį.

2. 1 dalyje nustatytas reikalavimas gali būti pateikiamas kaip sutarties vykdymo sąlyga, kaip tai suprantama Direktyvos 2014/24/ES 70 straipsnyje bei Direktyvos 2014/25/ES 87 straipsnyje ir Direktyvos 2014/23/ES bendruosiuose principuose, arba kaip techninė specifikacija, kaip tai suprantama Direktyvos 2014/23/ES 36 straipsnyje, Direktyvos 2014/24/ES 42 straipsnyje ir Direktyvos 2014/25/ES 60 straipsnyje.

3. Šis straipsnis įgyvendinamas objektyviai, nediskriminuojant, skaidriai ir laikantis Sąjungos tarptautinių įsipareigojimų.

([12]) Komisijos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas C(2013) 8631, kuriuo priimama 2014–2015 m. darbo programa pagal specialiąją programą, kuria įgyvendinama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.).

3 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2026 m. birželio 30 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2026 m. kovo 20 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN